

татъшна числена разработка, се класиратъ съгласно международната номенклатура за болеститѣ, причинили смъртъта.

3. За международната номенклатура на болеститѣ и причинитѣ на умиранията. —

Изработването на една номенклатура за болеститѣ е предвидено още въ 1853 год. отъ Международния статистически конгресъ въ Брюкселъ. Последниятъ натоварва д-ръ Фаг и д-ръ Marc D'Espine да приготвятъ такава номенклатура, която да осигури сравняемостта на даннитѣ за отдѣлнитѣ държави. Двамата лѣкари представятъ въ втората сесия на сжщия конгресъ въ Парижъ въ 1855 година проекти, почиващи на различни принципи. Тогава конгресътъ приема една номенклатура, състояща се отъ 139 рубрики. Тая номенклатура, обаче, не е била задоволителна; тя не е могла напълно да оправдае своето предназначение. Ето защо, въ 1891 година, Международниятъ статистически институтъ натоварва д-ръ Бертийонъ да приготви новъ проектъ, какъвто е билъ представенъ и приетъ въ 1893 г. на сесията въ Чикаго. Едновременно съ това се приема, щото на всѣки 10 години да се правятъ ревизии на приетата номенклатура. Целта на тѣзи ревизии е да се приспособява непрекъснато самата номенклатура къмъ промѣнитѣ на живота и напредъка на науката. Основниятъ принципъ, върху който почива номенклатурата, се състои въ това, *че болеститѣ сж разпредѣлени споредъ органа, който засѣгатъ*, а не споредъ етиологията, причината на тѣхното появяване. Последното основание е отхвърлено, поради своята нестабилностъ; то е въ тѣсна връзка съ развитието на медицинската наука, и резултатитѣ, почиващи върху него, не биха могли да запазятъ своята сравняемостъ за единъ по-дълъгъ периодъ.

Така установената и периодически коригирана номенклатура е възприета отъ нашата официална статистика. Класирането на болеститѣ въ листчето за умиране отъ лѣкаря-статистикъ се извършва именно по параграфитѣ на тая номенклатура.

Въ сжщностъ, отъ Международния статистически институтъ сж възприети две номенклатури: една известна подъ названието *подробна*, и друга — *съкратена*. Втората, съдържаща по-малко параграфи, произхожда отъ първата. Нѣколко параграфи отъ подробната номенклатура, групирани въ едно, образуватъ параграфъ отъ съкратената.

Установената и приета отъ сесията въ Чикаго презъ 1893 год. на Международния статистически институтъ номенклатура за причинитѣ на умиранията съдържаеше 161 параграфи по подробната и 44 по съкратената. Впоследствие, презъ 1900 год., тая номенклатура бѣ ревизирана отъ една специална комисия въ Парижъ. Установени бѣха за подробната номенклатура 179 параграфи и за съкратената 35. Втора ревизия се извърши презъ 1909 год., при която се установиха за подробната номенклатура 189 параграфи и за съкратената 38.

При третата ревизия, която се извърши презъ 1920 год., се установиха съответно 205 и 38 параграфи, а при последната, четвърта ревизия, направена презъ миналата 1929 год. се установиха три поддѣления на сжщата номенклатура: подробна съ 200 параграфи, междинна съ 85 и съкратена съ 43.

Класирането на болеститѣ въ листчето за умиране отъ лѣкаря-статистикъ се извършва именно по параграфитѣ на възприетата международна номенклатура. Групирането и свеждането на установенитѣ сведения въ сводни таблици се извършва за всѣки месецъ и за всѣки градъ поотдѣлно, и то само по кратката международна номенклатура отъ 38 параграфи. Полученитѣ резултати се публикуватъ всѣкимесечно въ официалното издание на Главната дирекция на статистиката — *Месечни статистически известия*. За началната 1925 год. сж събирани, провѣрявани и разработвани сведения само отъ 62 града, дето е имало лѣкари-мъртвопровѣрители. Презъ следната 1926 год. броя на градоветѣ се покачва на 73, презъ 1927 год. на 80, презъ 1928 год. на 86, а презъ 1929 се успѣва да се събератъ въпроснитѣ сведения отъ всичкитѣ 93 градове.

Следъ предприетия и направенъ опитъ отъ Главната дирекция на статистиката за събирането и надлежно разработване на статистическитѣ сведения за причинитѣ на умиранията отъ градоветѣ, дето има лѣкари-мъртвопровѣрители, и следъ получаването на задоволителни резултати отъ тоя опитъ, въпросътъ за уреждането на една редовна текуща статистика за причинитѣ на умиранията у насъ бѣше внесенъ за разглеждане презъ 1928 год. въ Върховния статистически съветъ съ специаленъ докладъ отъ току-що поменатата дирекция. Съветътъ разгледа подробно представения докладъ и въ резултатъ реши учредяването на въпросната статистика и възложи на Главната дирекция на статистиката да я разработва по представения отъ нея планъ. Въ последния е предвидено, между другото, свеждането на събранитѣ сведения не само по кратката, но и по подробната номенклатура за причинитѣ на умиранията, и то въ комбинация съ възрастъта на починалитѣ лица, съ семейното имъ положение, народността, въроизповѣданието, професията и пр.

4. Умиранията, разпредѣлени споредъ причинитѣ на смъртъта. —

Знайно е, че умиранията въ дадено мѣсто и презъ опредѣлено време сж последица на доста сложенъ комплексъ отъ причини отъ най-различно естество, главно биологични, икономически и социални. Ада въпрѣки това различие и въпрѣки голѣмиятъ брой на тия причини, проявениятъ резултатъ чрезъ абсолютния и относителния брой на умиранията въ нормално време е величина доста постоянна. Това се забелязва доста ясно, както отъ даннитѣ, вписани въ следващата таблица 1, така и отъ съответната диаграма № 1 на стр. 56.